

แบบรายงานสรุปผลการฝึกอบรม / สัมมนา / งาน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. ชื่อหลักสูตร

พัฒนาทักษะการเขียน....เสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์

2. สถานที่

ห้อง Sapphire 205 ชั้น 2 อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม (ฮอลล์ 9) อิมแพ็ค เมืองทองธานี

3. จัดโดยหน่วยงาน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4. ระยะเวลาการอบรม (วัน / เดือน / ปี)

วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560

5. ผู้เข้าร่วมการอบรม

อาจารย์สุธนา สิริธนต์พันธ์

6. หัวข้อที่ได้รับการอบรม

การพัฒนาทักษะการเขียน....เสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์

7. จุดประสงค์การฝึกอบรม / สัมมนา / งาน

7.1 เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจถึงปัญหาในการเขียนของนักเรียน

7.2 เพื่อให้ผู้สอนมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ นำไปพัฒนาการเขียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

7.3 เห็นความสำคัญของการเขียนในระดับชั้นประถมศึกษา

8. ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม / สัมมนา / งาน

8.1 ได้เข้าใจปัญหาการเขียนของนักเรียนในหลาย ๆ พื้นที่

8.2 ได้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับโลกในยุคดิจิทัล

8.3 ได้แนวทางในการพัฒนานักเรียนในรูปแบบใหม่ ๆ

8.4 ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการสอนเขียน จากผู้ที่เข้าร่วมอบรม

8.5 ได้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและมุมมองในการสอนภาษาไทย ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

9. การนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรในด้านใดบ้าง

9.1 ด้านการเรียนการสอน

- ผู้อบรมได้นำเทคนิควิธีการ และกิจกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้กับนักเรียนในเรื่องการสอนเขียน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน และมีทักษะในการเขียนที่ดียิ่งขึ้น
- ผู้อบรมได้พัฒนา ใบงาน หรือแบบฝึกหัดที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างจุดสนใจในการเรียน ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

9.2 ด้านความรู้ของผู้อบรม

ผู้อบรมได้ปรับความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ในทักษะของการเขียนให้มีความทันสมัยมากขึ้น หารูปแบบใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจที่ดีในการเรียนรู้

10. เอกสารที่ได้จากการฝึกอบรม / สัมมนา / ดูงาน

- 10.1 เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง พัฒนาทักษะการเขียน....เสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์
- 10.2 เกียรติบัตรของผู้เข้าร่วมอบรม

11. ปัญหา / อุปสรรค

-

12. สิ่งที่จะพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้คณะกรรมการประเมินผลการฝึกอบรม / สัมมนา / ดูงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ให้มีทักษะและพื้นความรู้ในการเขียนที่มีความแม่นยำ และมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยใช้เทคนิค และรูปแบบที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับโลกออนไลน์และสื่อในปัจจุบันที่มีความหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถสื่อสารด้วยทักษะการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัยของตนเอง

13. งบประมาณที่ใช้ในการอบรม / สัมมนา / ดูงาน ตามที่จ่ายจริง

ค่าสมัครสำหรับเข้าร่วมอบรม 300 บาท

ลงชื่อ.....

(อาจารย์สุธนา สิริธนต์พันธ์)

ตำแหน่งอาจารย์

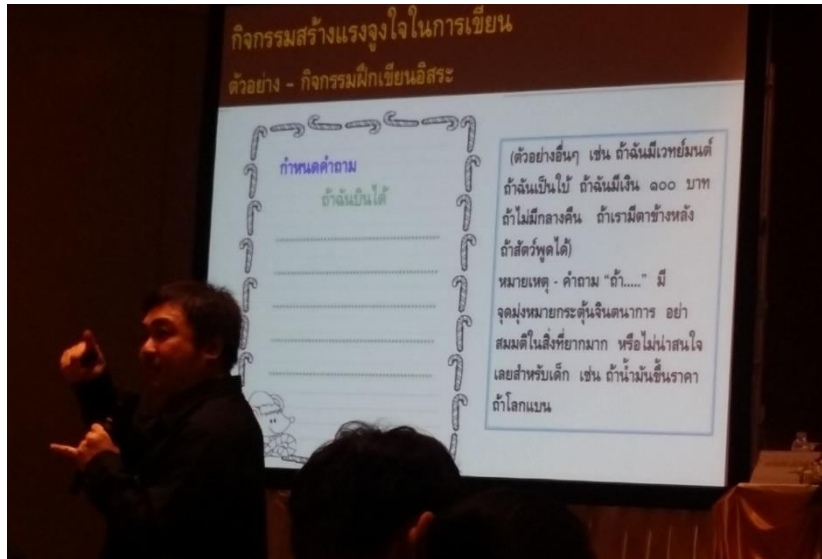
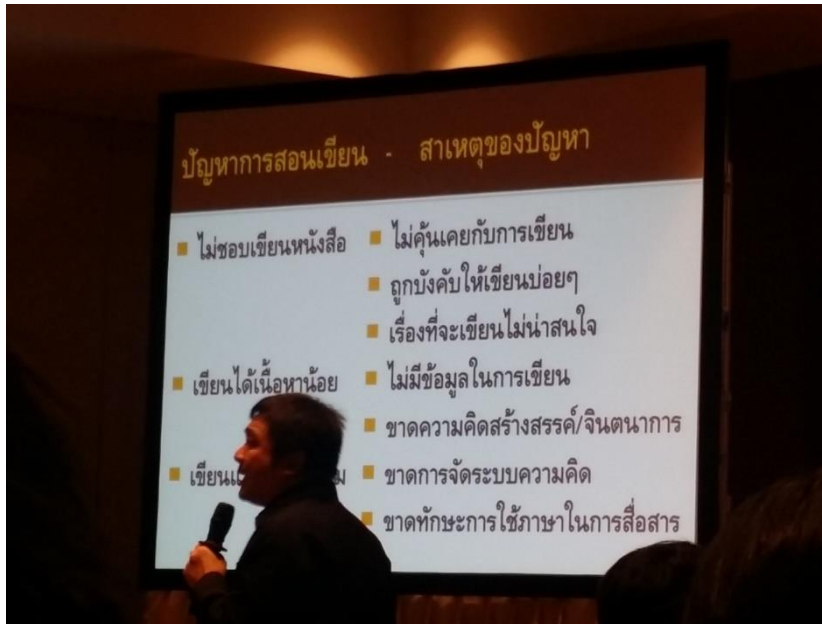
31 มกราคม 2560

ข้อคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กอบัวแก้ว)
ผู้อำนวยการ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ขอมอบเกียรติบัตรนี้เพื่อแสดงว่า

น.ส.สุรนา สิริรัตพันธ์

ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและสัมมนากลุ่มย่อย เรื่อง

พัฒนาทักษะการเขียน...เสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์

11.00-12.30

ภายในงาน

โครงการมหกรรมการประชุมวิชาการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ครั้งที่ 10
 The 10th Annual Congress for Teacher Professional Development
 16 - 18 ตุลาคม 2560 อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม (ฮอลล์ 9) อิมแพ็ค เมืองทองธานี

รศ. ดร.ศิริเดช สุชีวะ
 คณบดีคณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ. ดร.โมตรี อินทร์ประสิทธิ์
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รศ. ดร.อนุชาติ พวงลำสี
 คณบดีคณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พัฒนาทักษะการเขียน...เสริมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์

ชัณธ์ชัย อธิเกียรติ*

แม้ว่าในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพของผู้ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถ “เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม” รวมไปถึงจะต้องพัฒนางานเขียนประเภท “เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน” อีกด้วย แต่ในปัจจุบัน นักเรียนส่วนใหญ่กลับมีทักษะการเขียนที่น้อยมาก หลายคนไม่ชอบการเขียน เขียนไม่เป็น และเขียนข้อความไม่รู้เรื่อง

ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการเขียนข้อความของนักเรียนระดับประถมศึกษา รวมถึงแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีดังนี้

ปัญหาของนักเรียน	สาเหตุของปัญหา	แนวทางแก้ปัญหา
ไม่ชอบเขียนหนังสือ	ไม่คุ้นเคยกับการเขียน	สร้างนิสัยรักการเขียน
	ถูกบังคับให้เขียนบ่อยๆ	มีกิจกรรมการเขียนอิสระบ้าง
	ไม่เห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือ	ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการฝึกเขียน
	เรื่องที่จะเขียนไม่น่าสนใจ	สร้างแรงจูงใจในเรื่องที่จะเขียน เปลี่ยนรูปแบบการเขียนให้หลากหลาย
เขียนได้เนื้อหาน้อย	ไม่มีข้อมูลในการเขียน	มีกิจกรรมสร้างความพร้อมในการเขียน นำเสนอ/ตั้งปัญหา/ชวนคิดก่อนเขียน
	ขาดความคิดสร้างสรรค์/จินตนาการ	มีกิจกรรมเสริมสร้างความคิดหลายแบบ
เขียนแล้วไม่สื่อความ	ขาดการจัดระบบความคิด	มีกิจกรรมฝึกการเขียนอย่างเป็นระบบ
	ขาดทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร	มีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการใช้ภาษา

การสร้างนิสัยให้รักการเขียน

การสร้างนิสัยให้นักเรียนรักการเขียนหนังสือ นั้น ต้องสร้างความเคยชินในเรื่องการเขียนหนังสือ เช่น ครูอาจให้นักเรียนมีสมุดบันทึกเพื่อจดบันทึกประจำวันสั้นๆ ตลอดปี หรือมีกิจกรรมเขียนประโยคคนละ ๑ ประโยคทุกวัน (อาจมีเงื่อนไข เช่น เป็นประโยคที่สร้างกำลังใจ เป็นประโยคที่แสดงความรู้สึกของวันนั้น เป็นประโยคที่ไม่ซ้ำคำกับที่เคยเขียนก่อนหน้านั้น ฯลฯ) หรือมีกิจกรรมอื่นๆ ในลักษณะดังกล่าวนี้เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าการเขียนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน การเขียนไม่ใช่งานที่ยุ่งยากและได้ทำอย่างสม่ำเสมอ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กิจกรรมสร้างความพร้อมในการเขียน

การสร้างความพร้อมในการเขียนจะช่วยทำให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวต่างๆ ได้ดีเมื่อต้องเขียนสื่อความ กิจกรรมมีดังนี้

๑. สำรวจความพร้อมด้านร่างกาย เช่น การใช้มือหรือนิ้วที่คล่องแคล่ว การจับปากกาหรือดินสอที่ถูกต้อง การนั่งหรือวางท่าทางการเขียนหนังสือที่ถูกสุขลักษณะ โดยครูอาจช่วยพัฒนาหรือแก้ปัญหาคือเป็นรายบุคคล

๒. ฝึกให้นักเรียนใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น การดู การชิม การดม การฟัง การสัมผัส ฯลฯ เพื่อให้สามารถนำความรู้สึกต่างๆ มาใช้ประกอบการเขียนได้^๑

๓. เสริมความรู้ในเรื่องราวรอบตัว ได้แก่ สีต่างๆ กลิ่นต่างๆ สิ่งของ อาหาร สัตว์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนสามารถหยิบยกความรู้เหล่านี้มาเขียนเป็นเรื่องราวได้

๔. ฝึกเขียนเนื้อหาต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น เขียนข้อความประกอบภาพ เขียนบทสนทนา เขียนเติมคำพูดในการ์ตูน เขียนเนื้อเพลง เขียนคำโฆษณา

๕. สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเขียนหนังสือ และหาโอกาสยื่นข้อเสนอถึงประโยชน์ของการเขียนหนังสือ

กิจกรรมสร้างแรงจูงใจในการเขียน

นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบการเขียน อาจเป็นเพราะมีเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์มาก และมักถูกบังคับให้ต้องฝึกเขียนบ่อยครั้ง ดังนั้น ควรจัดกิจกรรม^๒ที่ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเขียนที่ถูกต้อง และทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายระหว่างเขียน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนก่อนนักเรียนเริ่มเขียน เช่น การนำเสนอเกี่ยวกับความสำเร็จของนักเขียนที่มีชื่อเสียง การสร้างแรงบันดาลใจของศิลปินที่นักเรียนชื่นชอบ การยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดจากการเขียนที่บกพร่อง เป็นต้น

นอกจากนี้อาจสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายในการเขียน เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศการเขียนจากห้องเรียนเป็นสวนของโรงเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหัวข้อ รูปแบบหรือภาพประกอบในงานเขียนของตน เป็นต้น

การกระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกอยากเขียนอาจปฏิบัติได้อีก ดังนี้

- ครูร่วมเขียนหัวข้อเดียวกับนักเรียน และร่วมแสดงผลงานด้วย

- กล่าวชมเชยนักเรียนหลายๆ คนในงานเขียนแต่ละครั้ง เช่น ลายมือสวย ภาพประกอบน่ารัก

เรื่องราวสนุก ฯลฯ

- ไม่จำกัดปริมาณการเขียน แต่ให้นักเรียนแต่ละคนพัฒนาการเขียนของตนเอง เช่น เขียนให้มากขึ้นกว่าเดิม ๑ บรรทัด เขียนเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ที่ครูยังไม่เคยอ่านบ้าง

- สลับจากครูเป็นผู้อ่านผลงาน เป็นเพื่อน ครูคนอื่น หรือผู้ปกครองบ้าง เช่น ครูให้นักเรียนนำผลงานเขียนไปให้ผู้ปกครองอ่าน แล้วให้เขียนแสดงความคิดเห็น ๑ บรรทัด

- จัดกิจกรรมการเขียนให้หลากหลาย เช่น เขียนคนเดียว จับคู่เขียน, เขียนแล้วส่งต่อให้เพื่อนเขียนต่อกันเป็นเรื่องราว เขียนในกระดาษ เขียนบนกระดาน เขียนใส่สติกแล้วสุมจับขึ้นมา (เขียนเขียนซี)

^๑ ดูตัวอย่างกิจกรรม ใน “ฝึกเขียนเรียงความจากการสังเกต อ.อภิวัน นันตา”

(<http://www.thaiteachers.tv/vdo2.php?id=621>) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๘)

^๒ ดูตัวอย่างกิจกรรม ใน “คำแนะนำในการประยุกต์ ตอนสอนเด็กชายให้ชอบเขียน”

(http://www.teachersaslearners.com/front/blog_one/245) (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบริษัท โโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๘)

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการใช้ภาษา

การที่นักเรียนจะเกิดทักษะการเขียนสื่อความนั้น จะต้องมีโอกาสเรียนรู้ฝึกฝนทักษะการเขียนอื่นๆ ร่วมด้วย ซึ่งในการใช้ภาษาเพื่อการเขียนนั้น สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายตามลักษณะการเขียนแบบต่างๆ ดังนี้

- ๑) **เขียนสะกดคำ** คือ เขียนคำถูกต้องตามอักขรวิธี กิจกรรมเช่น
 - เขียนไทยสัปดาห์ละครั้ง
 - หาคำสะกดผิดจากข้อความ
 - รวบรวมคำที่สะกดผิดจากสื่อสิ่งพิมพ์
- ๒) **เขียนเรียงความ** คือ ฝึกเขียนเรียบเรียงเรื่องราวต่างๆ ตามหัวข้อและรูปแบบที่กำหนด กิจกรรมเช่น
 - เติมข้อความลงในเรียงความให้ได้ใจความสมบูรณ์
 - เขียนเรียบเรียงข้อความจากแผนภาพโครงเรื่องที่กำหนด
 - เรียงข้อความที่กำหนดให้เป็นเรื่องราว แล้วนำมาเขียนให้ได้ใจความ
- ๓) **เขียนสรุปความ** คือ รวบรวมประเด็นสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟังมากล่าวโดยย่อ กิจกรรมเช่น
 - เขียนแผนภูมิจากนิทานที่ได้ฟัง
 - เขียนข่าวจากเหตุการณ์ที่ได้พบเห็น
 - เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่ได้อ่าน
- ๔) **เขียนย่อความ** คือ รวบรวมประเด็นสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟังมาเขียนเรียบเรียงใหม่ให้ใจความสอดคล้องต่อเนื่องกัน กิจกรรมเช่น
 - เขียนข้อความที่ได้รับฝากทางโทรศัพท์
 - เขียนเรื่องย่อของละครหรือภาพยนตร์ที่ได้ดู
 - สร้างสถานการณ์จำลองการส่งข้อความสั้น (sms) ทางโทรศัพท์มือถือ
- ๕) **เขียนบรรยาย** คือ เขียนเล่าเหตุการณ์ให้ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้น กิจกรรมเช่น
 - เขียนเล่าเหตุการณ์ในงานกีฬา
 - เขียนเล่าบรรยายภาคสถานที่ที่ไปท่องเที่ยว
 - เขียนเล่าประสบการณ์ในช่วงปิดภาคเรียน
- ๖) **เขียนอธิบาย** คือ เขียนขยายความหรือชี้แจงเรื่องราวให้เข้าใจ กิจกรรมเช่น
 - เขียนชี้แจงในจดหมายเพื่อกิจธุระ
 - เขียนโครงงานวิชาภาษาไทยในหัวข้อที่สนใจ
 - สร้างสถานการณ์จำลองเป็นพยานเขียนบอกลักษณะบุคคล
- ๗) **เขียนแสดงความคิดเห็น** คือ เขียนถ่ายทอดความอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของตนที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง กิจกรรมเช่น
 - เขียนบอกความรู้สึกที่มีต่อภาพ
 - เขียนวิจารณ์หนังสือลงวารสารของโรงเรียน
 - เขียนบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน

- ๘) **เขียนบันทึก** คือ เขียนเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้เป็นหลักฐาน กิจกรรมเช่น
- เขียนบันทึกประจำวัน
 - เขียนบันทึกประสบการณ์จากการปฏิบัติกิจกรรม
 - เขียนบันทึกข้อความจากการสนทนาทางโทรศัพท์
- ๙) **เขียนจดหมาย** คือ เขียนข้อความส่งถึงกันตามรูปแบบ กิจกรรมเช่น
- เขียนส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
 - ให้นักเรียนส่งจดหมายถึงครูในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น
 - เขียนจดหมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กำหนด เช่น สมาชิกในครอบครัว ทหาร เป็นต้น
- ๑๐) **เขียนประกาศ** คือ เขียนข้อความที่ต้องการให้ทราบทั่วกัน กิจกรรมเช่น
- เขียนประกาศแจ้งกิจกรรมวันภาษาไทย
 - แก้ไขปรับปรุงประกาศที่บกพร่องจากสื่อสิ่งพิมพ์
 - สมมติสถานการณ์เขียนประกาศต่างๆ เช่น รับสมัครสมาชิกของชมรม ประกาศของหาย
- ๑๑) **เขียนแผนภาพความคิด^๑** คือ เขียนแสดงความรู้ความคิดโดยใช้แผนภาพกิจกรรมเช่น
- สร้างแผนภาพความคิดจากสิ่งของที่ครูกำหนด
 - สร้างแผนภาพความคิดจากวรรณคดีที่ได้เรียน
 - จับคู่แผนภาพความคิดให้ตรงกับข้อความหรือเรื่องราว^๑
- ๑๒) **กรอรายการ** คือ เขียนรายละเอียดลงในแบบฟอร์มต่างๆ กิจกรรมเช่น
- เขียนรายละเอียดลงแบบคำร้องของโรงเรียน
 - ผูกกรอรายการลงแบบฟอร์มของงานไปรษณีย์
 - แสดงบทบาทสมมติเป็นลูกค้าใช้บริการของธนาคาร
- ๑๓) **คัดลายมือ** คือ เขียนหนังสือด้วยตัวบรรจง กิจกรรมเช่น
- คัดลายมือจากนิทาน^๒
 - คัดลอกบทประพันธ์ที่ใช้ฝึกท่องอาขยาน
 - ประกวดคัดลายมือบทประพันธ์ที่สนใจประกอบภาพ
- ๑๔) **มีมารยาทการเขียน** คือ มีความเรียบร้อย และมีจิตสำนึกในการเขียน กิจกรรมเช่น
- เขียนข้อความด้วยความสะอาดเรียบร้อย
 - คัดลอกบทประพันธ์โดยระบุผู้แต่งและที่มา
 - แก้ไขข้อความที่ใช้คำพูดหยาบคายและทำร้ายความรู้สึก
- ๑๕) **รักการเขียน** คือ มีนิสัยรักการเขียน กิจกรรมเช่น
- สร้างหนังสือเล่มเล็กเป็นผลงานของตัวเอง
 - นำเสนอผลงานของนักเขียนที่ชื่นชอบ
 - ทายนิสัยหรือความคิดจากข้อความหรือลายมือ

^๑ ดูตัวอย่างกิจกรรม ใน “ครูพบครู : Mind Map แผนผังทางความคิด : ช่วงที่ ๒”
(<http://www.thaiteachers.tv/tv/?t=5&c=168>) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๘)

^๒ ดูตัวอย่างกิจกรรม ใน “พัฒนาทักษะไปพร้อมกับการคัดลายมือ อ.สมพร พันธุ์จินดา”
(<http://www.thaiteachers.tv/vdo2.php?id=1083>) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๘)

กิจกรรมการเขียนอิสระ

การเขียนอิสระ หมายถึง การเขียนข้อความหรือการถ่ายทอดความคิด ที่ได้มาจากประสบการณ์หรือจินตนาการ อาจเป็นข้อความหรือรูปภาพก็ได้ การเขียนอิสระมีจุดมุ่งหมายกระตุ้นให้เด็กรู้สึกอยากเขียน กระตุ้นให้เด็กเขียนสิ่งที่ตัวเองคิดอยู่ในสมองฝึกให้เด็กเปลี่ยนความคิดเป็นภาษาให้ได้ การเขียนลักษณะนี้ช่วยให้เด็กรู้สึกดีขณะเขียน เพราะไม่มีกรอบตายตัวเกินไป เด็กจะเริ่มวาดภาพหรือเขียนสั้นๆ ก่อน แล้วจะค่อยๆ เขียนยาวขึ้นในเวลาต่อไป การเขียนอิสระของเด็กจะพัฒนาดีขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นเรื่องความที่ดีในชั้น ป.๓ โดยมากพอถึงชั้นป.๓ เด็กควรจะเขียนได้ยาวประมาณ ๑ หน้า โดยไม่ต้องบังคับ ทั้งนี้ ครูต้องพยายามอย่าแก้งานเขียนอิสระของเด็ก เพราะเราต้องการให้เด็กเขียนออกมาโดย ไม่กลัวผิด ไม่เสียหน้า ส่วนการเขียนให้ถูกต้องนั้น ควรสอนในชั่วโมงคัดไทย เขียนไทย และหลักภาษา เป็นต้น ถ้าจะให้เด็กเขียนอิสระได้ดี คุณครูต้องเน้นสร้างแรงจูงใจให้เขียน ไม่ใช่สั่งให้เขียน

ตัวอย่างกิจกรรมฝึกเขียนอิสระ

กำหนดคำถาม

ถ้าฉันบินได้

.....

.....

(ตัวอย่างอื่นๆ เช่น ถ้าฉันมีเวทย์มนต์ ถ้าฉันเป็นใบ้ ถ้าฉันมีเงิน ๑๐๐ บาท
ถ้าไม่มีกลางคืน ถ้าเรามีตาข้างหลัง ถ้าสัตว์พูดได้)

หมายเหตุ - คำถาม “ถ้า.....” มีจุดมุ่งหมายกระตุ้นจินตนาการ อย่าสมมติในสิ่งที่ยากมาก
หรือไม่น่าสนใจเลยสำหรับเด็กเล็ก เช่น ถ้าเดือนหนึ่งมี ๒๐ วัน ถ้าโลกแบน.....

กำหนดคำถาม

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว

.....

.....

(วลีขึ้นต้นอาจจะเป็นว่า เล่ากันมาว่า....., มีเรื่องเล่าว่า....., วันหนึ่ง.....
เมื่อวันเสาร์..... ฯลฯ เน้นให้เด็กเล่าเรื่องราว หรือนิทานที่คิดขึ้นมาเองแต่งขึ้นมาด้วย
ตัวเอง เด็กบางคนอาจเล่านิทานที่เคยอ่านมาก็ได้ ถ้าเขายังไม่พร้อม)

ตัวอย่างกิจกรรมฝึกเขียนเรื่องราว

กำหนดคำให้แต่งประโยคหรือเรื่องราว

เสียใจ

เจ้าหญิง

ตะโกน

เมฆ

.....

.....

(ครูอาจกำหนดคำที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันก็ได้ เช่น แมว ขน เร็ว น่ารัก ฯลฯ หรือกำหนดจำนวน
คำมากหรือน้อยกว่านี้ ขึ้นอยู่กับระดับชั้นและพัฒนาการของนักเรียน หรืออาจเปลี่ยนจากคำ
เป็นรูปภาพ เครื่องหมายจราจร ฯลฯ)

กิจกรรมเสริมสร้างความคิดและทักษะการเขียน

ตัวอย่างกิจกรรมเสริมสร้างจินตนาการและการคิดอย่างเป็นระบบ

ครูอาจให้แต่งเรื่องราวจากภาพ หรือให้เรียงลำดับภาพใหม่แล้วแต่งเรื่องราวจากภาพ

ตัวอย่างกิจกรรมฝึกทักษะการเรียบเรียงประโยค

ให้เปลี่ยนข้อความต่อไปนี้ให้ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจ

บินนกบนท้องฟ้า ฉันเห็น

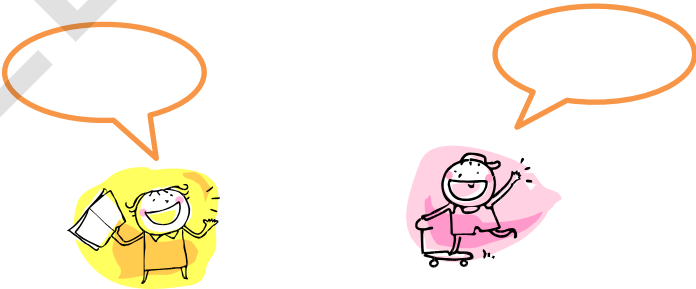
.....

นาฬิกาในทะเลทรายหล่นกลางแดด

.....

(ประโยคที่นักเรียนแก้ไขแล้ว อาจมีหลายแบบขึ้นอยู่กับความคิด ซึ่งอาจแตกต่างกันได้)

กิจกรรมการสร้างการ์ตูนของตนเอง

(นักเรียนอาจวาดเป็นการ์ตูนช่องเดียวหรือ ๓ ช่อง ส่วนคนที่ไม่มีฝีมือการวาดรูป ครูอาจนำรูปการ์ตูนอื่นมาประยุกต์ใช้ เช่น ครูลบบทสนทนาเดิมออก แล้วให้นักเรียนแต่งเรื่องราวใหม่ ฯลฯ)

เกมปริศนา (Puzzle)

“เกมปริศนา” (Puzzle) คือปัญหาทางตรรกศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ที่ออกแบบมาเพื่อความสนุกสนานคือมีผู้คิดค้นโจทย์และมีผู้ทายหรือแก้โจทย์นั้น การหาผลสำเร็จของปริศนาบางอย่างอาจต้องใช้แบบแผน (pattern) และขั้นตอนที่เฉพาะเจาะจง

กิจกรรมนี้เป็นการให้นักเรียนผลิตเกมปริศนา แล้วแลกเปลี่ยนหรือครูอาจคิดปริศนาแล้วให้นักเรียนจับคู่กันแก้ปริศนา ปริศนาที่นำมาใช้ในวิชาภาษาไทยมักเป็นปริศนาตรรกะ (Logic Puzzles) ปริศนาภาพ (picture puzzles) หรือปริศนาคำ (Word Puzzles) ซึ่งมีหลายรูปแบบ (สุปราณี สิทธิไพโรจน์สกุล, ๒๕๕๓) เช่น เกมอักษรไขว้ (Crossword) เกมอักษรสลับ (Anagram) เป็นต้น

ปริศนาประสมอักษร

ประสมตัวอักษรที่กำหนดให้ ให้เป็นคำให้มากที่สุด ในระดับเด็กโต ครูอาจเปลี่ยนจากตัวอักษรเป็นคำ

ดอกไม้ให้คุณ

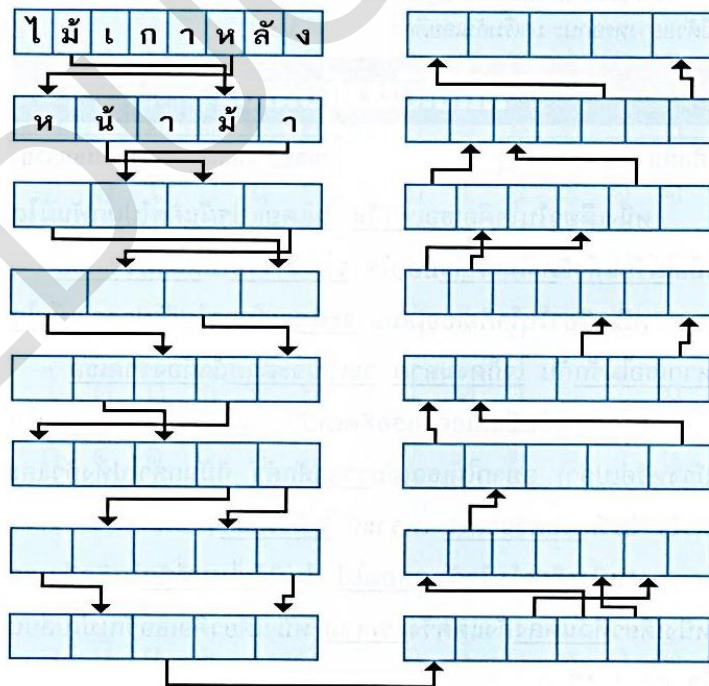
ประสมอักษรที่ให้มาตามกลีบดอกทั้ง 6 กลีบ จะใช้มากที่สุดเพียงใด หรือ ไม่ครบทุกกลีบก็ได้ อักษรในแต่ละกลีบใช้ได้เพียง 1 ครั้ง ต่อ 1 คำ โดยทุกคำจะต้องมีตัวอักษรที่อยู่กลางเกสรดอกไม้เป็นตัวร่วมด้วย

คำที่ได้คือ

(ภาพ : นิตยสาร “ปริศนา” ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๖๓๑ ปักษ์หลัง มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๓๕)

ปริศนาภาพและปริศนาอักษร

ตีความหมายของภาพเป็นคำ แล้วนำไปเติมในช่องว่าง

(ภาพ : นิตยสาร “ลับสมอง” ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๕๗๒ ปักษ์แรก มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๓๙

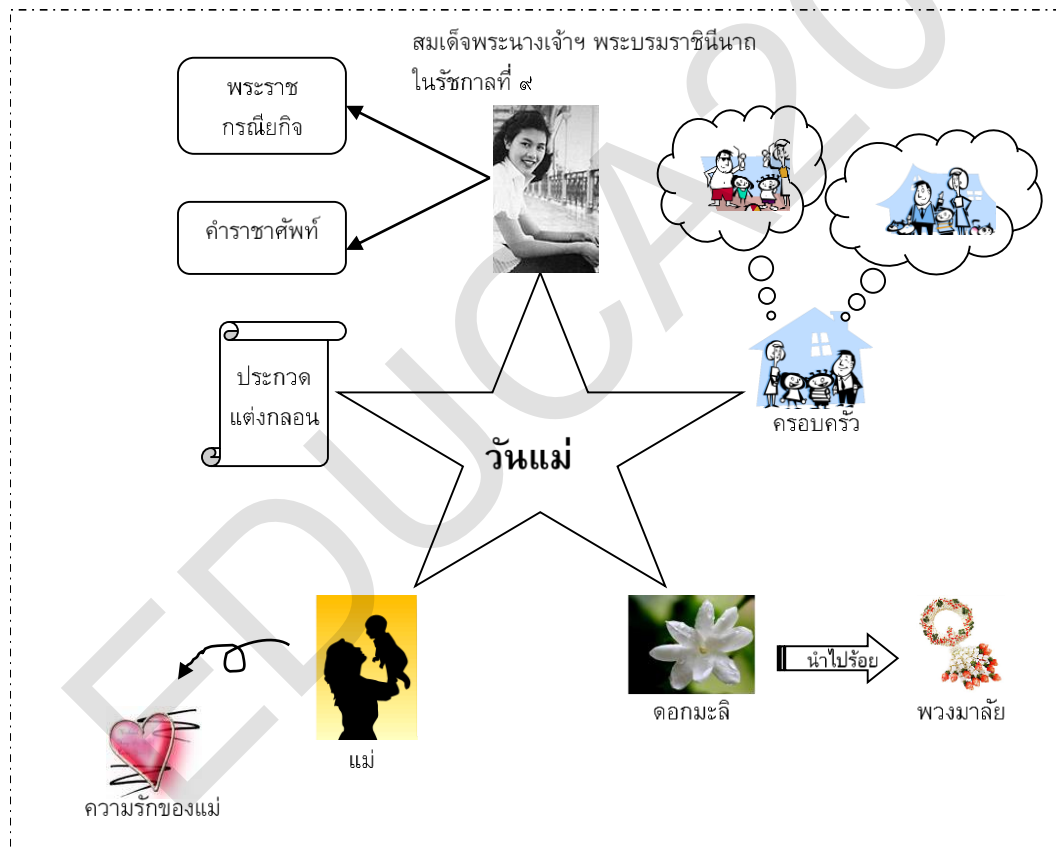
การสร้างแผนภาพโครงเรื่อง (Graphic Organizer)

แผนภาพโครงเรื่อง แผนภาพความคิด แผนภาพความหมาย หรือผังกราฟิก (Semantic map, Structured overview, Web, Concept map, Semantic organizer, Story map) เป็นการแสดงความรู้โดยใช้แผนภาพ เป็นวิธีการนำความรู้หรือข้อเท็จจริงมาจัดเป็นระบบสร้างเป็นแผนภาพหรือความคิดรวบยอด หรือนำหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาแยกเป็นหัวข้อย่อยแล้วนำมาจัดลำดับเป็นแผนภาพ

แผนภาพโครงเรื่องมีหลายลักษณะ (ทิตินา แคมมณี, ๒๕๕๓) ดังนี้

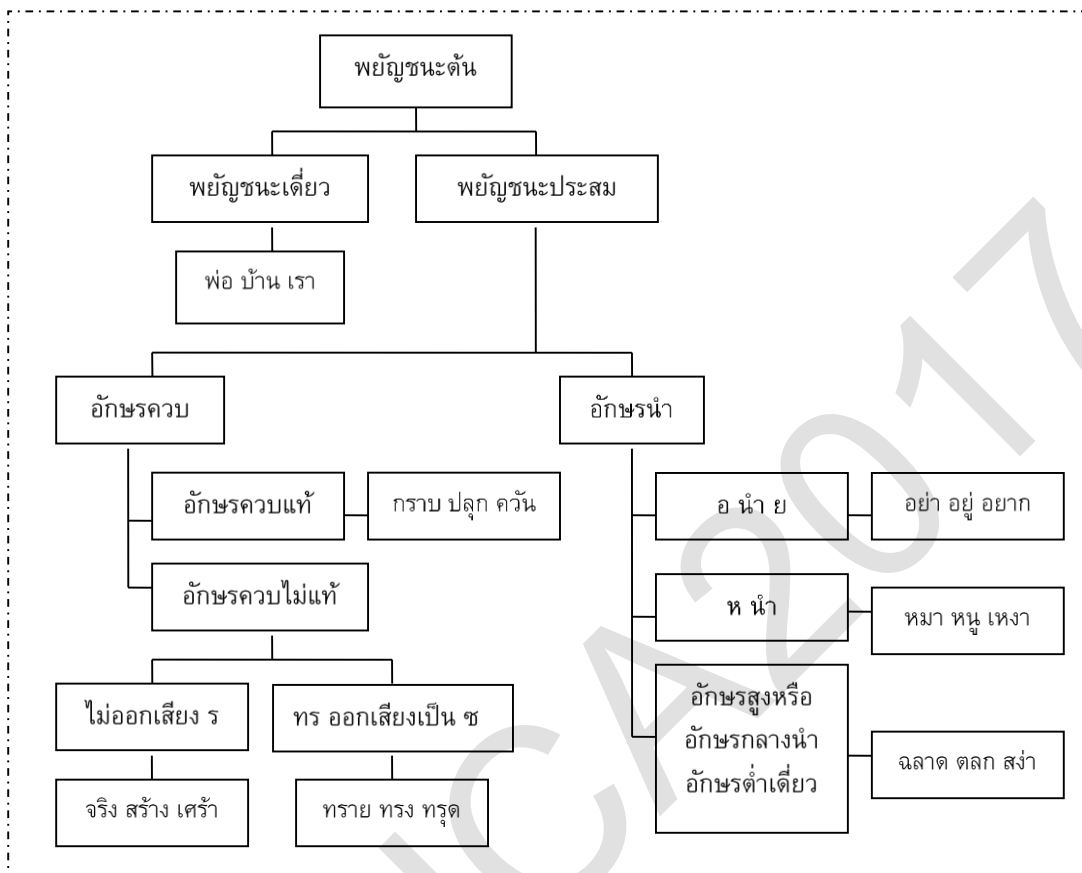
๑. **ผังความคิด (A Mind Map)**^๑ เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างภาพรวม โดยใช้เส้น คำ สี เครื่องหมายและภาพต่างๆ เพื่อแสดงความหมายและความเชื่อมโยงของเนื้อหาหรือความคิดนั้นๆ

ตัวอย่างผังความคิดเรื่องวันแม่แห่งชาติ

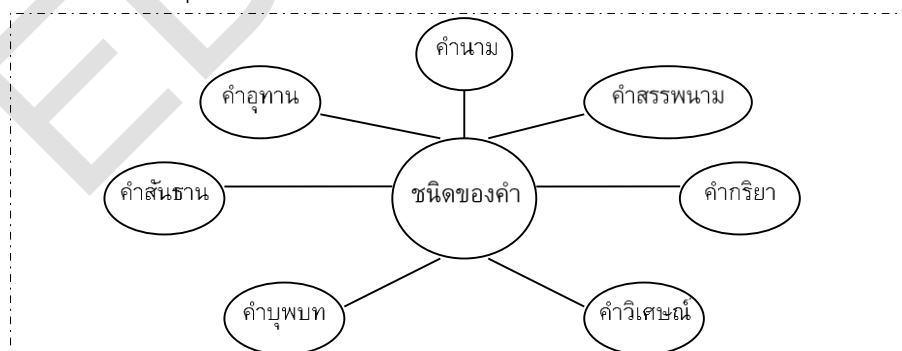

^๑ศึกษารายละเอียด ใน "ครูพบกูรู : Mind Map แผนผังทางความคิด : ช่วงที่ ๑" (<http://www.thaiteachers.tv/tv/?t=5&c=169>) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๘)

๒. **ผังมโนทัศน์ (A Concept Map)** เป็นแผนภาพที่แสดงมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดใหญ่ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่และมโนทัศน์ย่อยๆ เป็นลำดับชั้นด้วยเส้นเชื่อมโยง ตัวอย่างผังมโนทัศน์เรื่องพยัญชนะต้น

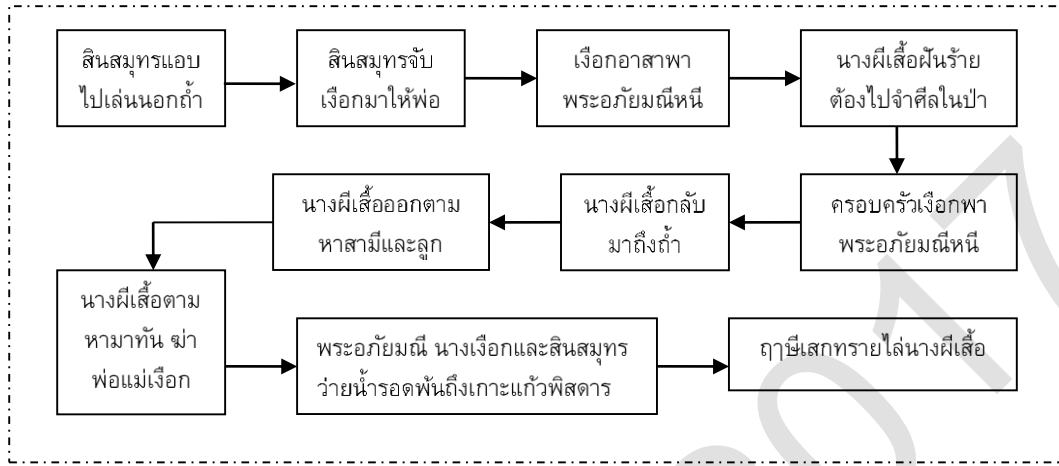

๓. **ผังแมงมุม (A Spider Map)** เป็นแผนภาพที่แสดงมโนทัศน์ย่อยไว้รอบๆ ตัวอย่างผังแมงมุมเรื่องชนิดของคำ

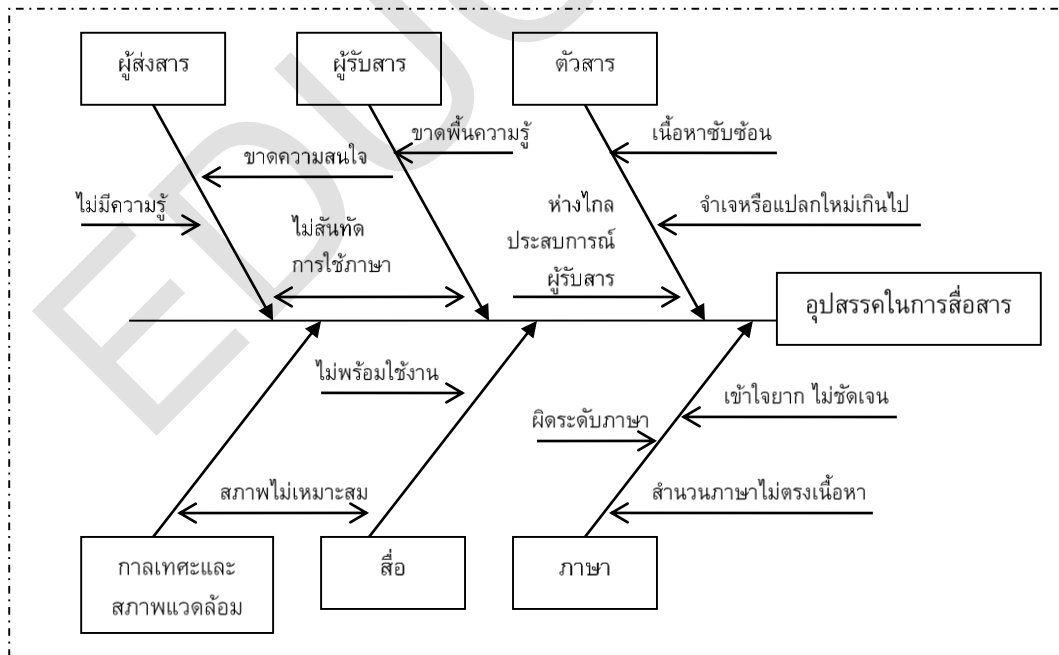
๔. **ผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map)** เป็นแผนภาพที่แสดงลำดับเหตุการณ์ ลำดับขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆ

ตัวอย่างผังลำดับเหตุการณ์เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร

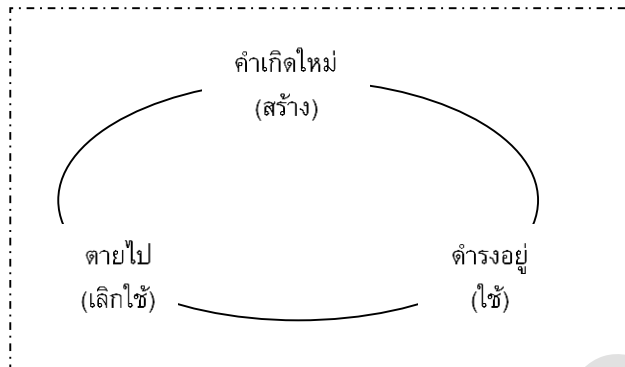
๕. **ผังก้างปลา (A Fishbone Map)** เป็นแผนภาพที่แสดงสาเหตุหลักและสาเหตุย่อยของปัญหาที่ซับซ้อน

ตัวอย่างผังก้างปลาเรื่องอุปสรรคในการสื่อสาร

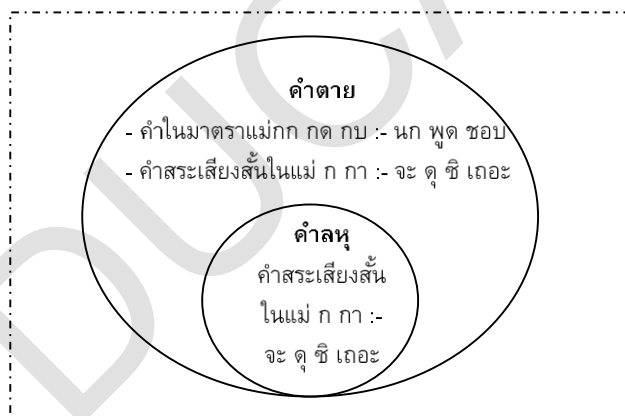
๖. **ผังวัฏจักร (A Circle or Cyclical Map)** เป็นแผนภาพที่แสดงลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันเป็นวงกลม เป็นวัฏจักรที่ไม่สิ้นสุด ไม่ได้แสดงจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดที่แน่นอน

ตัวอย่างผังวัฏจักรการเกิดคำ

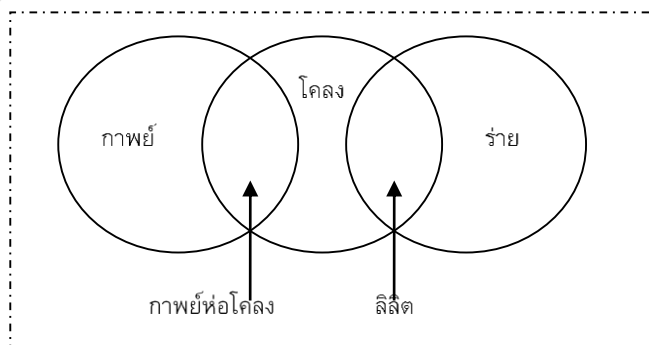

๗. **ผังวงกลมซ้อน (Venn Diagram)** เป็นแผนภาพวงกลมสองวงหรือมากกว่าซึ่งมีส่วนหนึ่งซ้อนกันอยู่ เหมาะสำหรับการนำเสนอความเหมือนและความต่างของสิ่งต่างๆ

ตัวอย่างผังวงกลมแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำตายกับคำลหุ

ตัวอย่างผังวงกลมแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโคลง กาพย์ ร่าย กาพย์ห่อโคลงและลิลิต

กระบวนการสร้างแผนภาพโครงเรื่อง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ กำหนดชื่อเรื่องหรือความคิดรวบยอดสำคัญ

ขั้นที่ ๒ ระดมความคิดเกี่ยวกับชื่อเรื่องหรือความคิดรวบยอดสำคัญให้เป็นคำหรือวลีสั้นๆ แล้วจัดบันทึกไว้

ขั้นที่ ๓ นำคำหรือวลีที่จัดบันทึกไว้มาจัดกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อย แล้วเรียงลำดับกลุ่มคำ

ขั้นที่ ๔ ออกแบบแผนภาพโครงเรื่อง โดยเขียนชื่อเรื่องไว้ตรงกลาง จากนั้นวางหัวข้อย่อยต่างๆ โดยใช้เส้นโยงหรือวาดภาพประกอบให้เหมาะสม

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง

- แผนภาพโครงเรื่องอาจใช้ในการอ่านหรือการฟังของนักเรียน ดังนี้

เตรียมการอ่านหรือการฟัง - โดยให้นักเรียนสร้างแผนภาพโครงเรื่องของความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน

ระหว่างการอ่าน - โดยนักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องของเหตุการณ์ที่อ่านตามลำดับ เพื่อช่วยให้อ่านได้อย่างเข้าใจยิ่งขึ้น

หลังการอ่านหรือการฟัง - โดยสร้างแผนภาพโครงเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟัง เพื่อเป็นการทบทวนเรื่องราวอีกครั้งหนึ่ง

- แผนภาพโครงเรื่องอาจใช้ในการเล่าเรื่องหรือการรายงานของนักเรียน โดยใช้ประกอบเพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวโดยรวมได้ดียิ่งขึ้น

- แผนภาพโครงเรื่องอาจใช้ในการเขียนของนักเรียน โดยใช้ในการเตรียมการเขียน ใช้ในการเขียนย่อความ เขียนสรุปเรื่องราว เป็นต้น

[ผู้หญิง กับ แมว เหมือนกันตรงไหน??]

ตัวอย่างเนื้อหาสาระวิชาภาษาไทย ที่นำไปใช้ได้ ได้แก่

- การเขียนเชิงสร้างสรรค์
- ความเข้าใจในการอ่าน
- การวิเคราะห์เนื้อหาทางวรรณคดี

เอกสารอ้างอิง

ชันธ์ชัย อธิเกียรติ. **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551.

ทีศนา แคมมณี. **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ : บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด, ๒๕๕๔.
_____. **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

สำนักพิมพ์อาทร. **ปริศนา**. ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๖๓๑ ปักษ์หลัง มิถุนายน ๒๕๕๘.

_____. **ปริศนา Special**. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒๕๐ ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. **การสอนระดับประถมศึกษา 2**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.

สุปราณี สิทธิไพโรจน์สกุล. (บรรณาธิการ). **หนังสือส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “การใช้เกมในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา”**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ศุภพล อินเตอร์พริ้นติ้ง, ๒๕๕๓.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

อัจฉรา ชิวพันธ์. **ภาษาพาสอน : เรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ : บริษัทแอคทีฟ พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๕๗.

